

Kpl 5,
Suomi vanhenee

S.38-41

Väestönkasvu ja syntyvyys

Suuret ikäluokat ja syntyvyys Suomessa

- Suuret ikäluokat syntyivät toisen maailmansodan jälkeen vuosina 1945–1950.
- Syntyvyys huippu saavutettiin vuosina 1947 ja 1948: kumpanakin vuonna syntyi yli 100 000 lasta.
- Vielä 1960-luvun puoliväliin saakka syntyvyys oli vähintään 80 000 lasta vuodessa.
- Syntyvyys laski voimakkaasti 2010-luvulla. Vuosikymmenen lopulla syntyi enää noin 45 000 lasta vuodessa.
- Vuonna 2020 suuret ikäluokat ovat siirtyneet eläkkeelle.

Väestönkasvu ja syntyvyys

Suomalaisia syntyy liian vähän

- Jos väestön halutaan uusiutuvan eikä vähenevän, perhetasolla pitäisi syntyä vähintään 2,1 lasta vuodessa.
- Koko väestön kokonaishedelmällisyysluku oli 1,35 lasta naista kohden vuonna 2019.
- Ulkomailla syntyneiden ulkomaalaistaustaisten kokonaishedelmällisyysluku puolestaan oli 1,8 lasta naista kohden vuonna 2019.
- Syntyvyydestä on saatavilla ajankohtaista tietoa Tilastokeskuksen sivuilta.

Väestönkasvu ja syntyvyys

Huoltosuhde

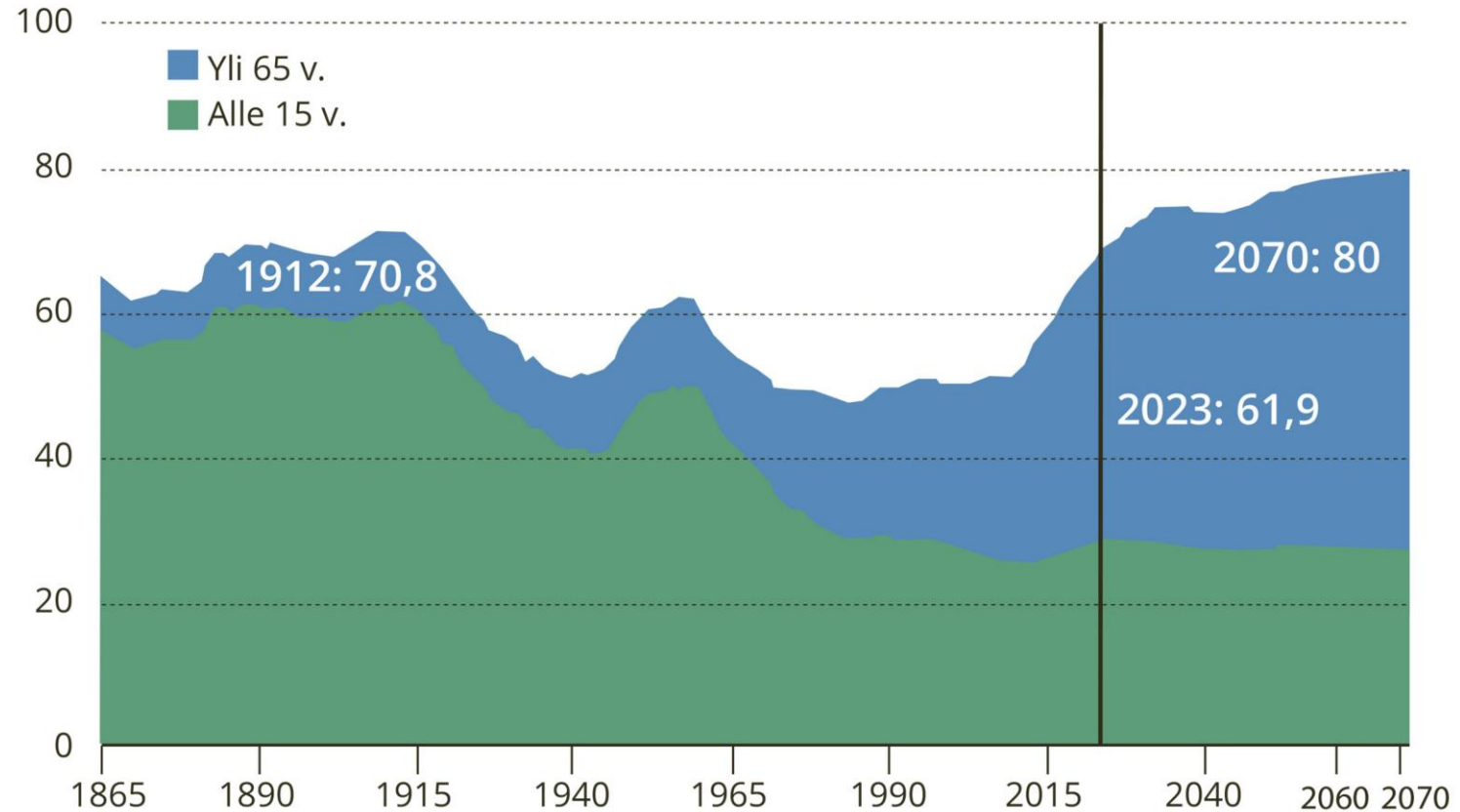
- Väestöllinen huoltosuhde on työikäisten (15–64 v.) määrä suhteessa lapsiin (alle 15 v.) ja eläkeläisiin (yli 64 v.).
- Taloudellinen huoltosuhde eli elatussuhde on työssä olevien ihmisten määrä suhteessa muuhun väestöön eli ei-työssä oleviin (lapset, opiskelijat, työkyvyttömät, työttömät, eläkeläiset jne.).

Väestöllinen huoltosuhde

1. Mikä on väestöllinen huoltosuhde?
2. Mitä kuvio kertoo?
(vastaava kuvio s.40)
3. Mistä kehitys johtuu?
4. Miten väestön vanheneminen vaikuttaa suomalaiseen yhteiskuntaan?
5. Pohtikaa, millaisia ratkaisuja huoltosuhteen heikkenemisen aiheuttamiin ongelmiin voisi löytyä.

VÄESTÖLLINEN HUOLTOSUHDE 1865–2070*

Lapsia ja eläkeikäisiä 100 työkäistä kohden

*ennuste vuosien 2023-2070 osalta

Lähde: Tilastokeskus

Näkökulmia tehtäviin

1. Mikä on väestöllinen huoltosuhde?

Väestöllinen huoltosuhde kertoo, kuinka monta lasta ja eläkeikäistä on 100 työikäistä kohden.

Luvun pohjalta näkee väestön ikärakenteen suhteet.

2. Mitä kuvio kertoo?

Vuonna 1970 jokaista sataa (100) työikäistä kohden oli 50 huollettavaa.

Vuonna 2060 arvioidaan olevan 75 huollettavaa sataa työikäistä kohden.

3. Mistä kehitys johtuu?

Kehitys johtuu suurten ikäluokkien vanhenemisesta, syntyvyyden laskusta (suuret ikäluokat synnyttivät pienet ikäluokat) ja eliniän pitenemisestä.

Näkökulmia tehtäviin

4. Miten väestön vanheneminen vaikuttaa suomalaiseen yhteiskuntaan?

- Työikäisten suhteellinen määrä pienenee.
- Eläkemenot nousevat.
- Iäkkäiden hoitokulut kasvavat.
- Nuoremmille ikäpolville suunnatut menot vähenevät.
- Iäkkäille palveluja tarjoavien yritysten määrä kasvaa.
- Palveluita on osattava suunnitella etukäteen.
- Kestävyyssvaje: julkisen sektorin menot kasvavat pitkällä aikavälillä nopeammin kuin tulot.
- Menojen kasvu luo uhan: ei tiedetä, pystytäänkö hyvinvointipalvelujen taso säilyttämään.
- Menojen kasvu tuo veronkorotuspaineita.
- Poliittinen vaikutus: eläkeläiset ovat suuri äänestäjäryhmä.

Näkökulmia tehtäviin

5. Millaisia ratkaisuja huoltosuhteen heikkenemisen aiheuttamiin ongelmiin voisi löytyä.

- Korkeampi syntyvyys
- Työurien pidentäminen alkupäästä: opiskelijoille opiskelupaikka nopeammin; valmistuminen nopeammin; työelämään nopeammin; opintotuella koetetaan kannustaa tehokasta opiskelua, Kela hyvittää osan opintolainasta, jos opiskelija valmistuu määräajassa
- Työurien pidentäminen keskeltä: keski-ikäisiä pyritään pitämään työelämässä, etteivät he joutuisi sairauslomalle tai –eläkkeelle ennenaikaisen sairastumisen vuoksi, kuten mielenterveyden horjumisen
- Työurien pidentäminen loppupäästä: eläkeikää voidaan nostaa, jolloin ihmiset pysyvät työssä entistä pidempään, tämä on perusteltua siksin, että ihmisten keskimääräinen elinikä nousee jatkuvasti
- Työperäistä maahanmuuttoa voidaan myös lisätä, jolloin työikäisen väestön määrä kasvaa

Tehtäviä

Lue kpl 5, Suomi vanhenee, s.38-41

Tee tehtävät 1,3,4, s.41